

CALENDAR TEATRAL

IANUARIE

16 ianuarie – 130 de ani de la nașterea lui **Gordon Craig** (m. 19 iulie 1966). Lucrează în teatru ca actor, regizor și scenograf; au rămas notorii decorurile nonfigurative, de încărcătură simbolică, pe care le realizează pentru spectacolul cu *Rosmersholm* (Florența, 1906) și pentru *Hamlet* (Teatrul de Artă din Moscova, 1911). Craig a fost însă în primul rând un teoretician ale cărui idei vizionare au influențat profund evoluția teatrului european. Publică în Germania *Arta teatrului* (1905), iar în 1908 înființează la Florența revista *The Mask*, unde îi apare faimosul articol *Actorul și Supra-Marioneta*. Scrierile lui, dezvoltând teoriile lui Appia, promovează conceptul unui teatru antinaturalist, bazat pe ritm, mișcare, imagini vizuale. Craig susține deplina autonomie a spectacolului, visând o formă teatrală care să se întoarcă la izvoarele ei ritualice: un teatru eliberat de exigența reproducerii realului și înțeles ca viziune poetică, extaz, oficiere.

24 ianuarie – 270 de ani de la nașterea lui **Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais** (m. 18 mai 1799), personaj aventuros, care a cunoscut deopotrivă prosperitatea și gloria, sărăcia și exilul. Ca ocupație secundară, Beaumarchais a scris câteva texte pentru teatru, dintre care două au cucerit o mare popularitate: *Bărbierul din Sevilla* (1775) și *Nunta lui Figaro* (1784). Pornind de la tiparul clasic al intrigii comice, el a creat un univers teatral viu, scânteietor, îndrăzneț. Sub paravanul peripețiilor ilare, este pus în discuție un întreg sistem social și sunt contestate privilegiile aristocrației.

28 ianuarie – Împlinește 60 de ani **Florin Mircea**, cunoscutul actor al Naționalului ieșean, pe scena căruia a interpretat numeroase partituri din repertoriul clasic și modern. Creația sa în rolurile Kaloșin și Anciughin din *Anecdote provinciale* i-a adus Premiul UNITER pentru cel mai bun actor al stagiunii 1994–1995.

30 ianuarie – **150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI ION LUCA CARAGIALE (M. 9 IUNIE 1912).**

FEBRUARIE

1 februarie – 130 de ani de la nașterea poetului francez **Paul Fort** (m. 1960). Adversar al naturalismului, el preconizează exploatarea resurselor poetice ale limbajului spectacular. Participând la ofensiva mișcării simboliste, Fort înființează în 1890 Teatrul de Artă: o instituție al cărei repertoriu se axa pe drama poetică și unde a activat marele regizor Lugné-Poe.

7 februarie – Împlinește 60 de ani scenograful **Helmuth Stürmer**. După o fertilă activitate în teatru și cinematografie, se stabilește în 1977 în Germania. Semnează scenografia la spectacole montate pe diverse scene europene, pentru ca după 1990 să reia colaborarea cu teatre din țară. Calitatea novatoare și marea forță plastică a decorurilor sale s-au remarcat în spectacole ca *Hamlet* (r. Dinu Cernescu, Teatrul Nottara, 1974), *Azilul de noapte* (r. Liviu Ciulei, München, 1976), *Maestrul și Margareta*, r. Andrei Șerban, și *Arden of Faversham*, r. Lucian Pintilie (ambele la Paris), *Bacantele* (r. Silviu Purcărete, Viena) etc. În ultimii ani, creează cadrul de bogat simbolism vizual al spectacolelor lui Vlad Mugar: *Livada de vișini*, la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj, *Așa este (dacă vi se pare)* și *Slugă la doi stăpâni*, la Teatrul Național din Craiova, *Hamlet*, la Teatrul Național din Cluj. Premiu UNITER pentru întreaga activitate în anul 2000.

10 februarie – 75 de ani de la moartea actriței germane **Agnes Sorma** (n. 17 mai 1865), care și-a cucerit celebritatea la Deutsches Theater din Berlin interpretând tinere eroine shakespeariene: Julieta, Desdemona, Ofelia. A jucat cu egal succes în piese de Grillparzer,

Goldoni, Hauptmann, Sudermann. O memorabilă creație a realizat în *Nora* de Ibsen, piesă ce figura constant în repertoriul numeroaselor sale turnee europene.

12 februarie – 140 de ani de la nașterea lui **Alexandru Davila** (m. 19 octombrie 1929), dramaturg și primul regizor român creator de școală. Ca director la Teatrul Național din București (1905–1909, 1912–1914), precum și în cadrul propriei companii teatrale (1909–1912), el acționează energic pentru reformarea artei interpretative, marcate încă de patosul declamator romantic. Sub influența naturalismului, el introduce un stil nou, în care predomină firescul, emoția interiorizată, jocul nuanțat și discret. Fără a ocoli piesele clasice, Davila preferă totuși dramele și comedile franțuzești de salon, care îi permit realizarea unor spectacole rafinate, în decoruri luxoase. Influența sa este decisivă pentru formarea noii generații actricești.

– 100 de ani de la premiera dramei istorice **Vlaicu-Vodă** de Alexandru Davila la Teatrul Național din București, cu C.I. Nottara în rolul titular.

13 februarie – 125 de ani de la moartea lui **Costache Caragiale** (n. 1815), unul dintre primii și cei mai energici animatori ai teatrului românesc. Activitatea lui Costache Caragiale este strâns asociată cu procesul de trecere a actorilor autohtoni de la diletantism la profesionalism. După un modest început la Botoșani (stagiunea 1838-1839), el înghebează și conduce trupele de la Iași (1839–1844) și București (1844–1848), pentru ca în iarna 1849–1850 să pună temeliele teatrului românesc la Craiova. Revine apoi la București, unde domină viața teatrală până în 1855, când apariția lui Matei Millo îl eclipsează. Ca dramaturg, el surprinde în registru satiric ciocnirile între vechi și nou, tipologiile și moravurile proprii societății românești în ajunul revoluției pașoptiste (*Îngâmfata plăpămăreasă* – 1846, *O soare la mahala* – 1847), iar în *O repetiție moldovenească* (1844) creionează cu un realism comic-amăruț imaginea teatrului ieșean la începuturile sale.

26 februarie – 200 de ani de la nașterea poetului, dramaturgului și romancierului **Victor Hugo** (m. 22 mai 1885), figură proeminentă a romantismului francez. În prefața la *Cromwell* (1827), el formulează principiile dramei romantice, textul căpătând caracter de manifest. Perioada semnificativă a creației hugoliene în teatru se situează între 1830 și 1843, când compune *Hernani*, *Regele petrece*, *Lucrezia Borgia*, *Maria Tudor*, *Angelo, tiranul Padovei*, *Ruy Blas*, *Burgraviu*. Marile elanuri romantice și retorismul înflăcărat i-au asigurat dramei hugoliene o excepțională popularitate în epocă, pentru ca aceleași particularități s-o împingă într-un con de umbră mai târziu, când climatul cultural și exigențele publicului se schimbă.

29 februarie – 70 de ani de la nașterea regizorului și profesorului **Mihai Dimiu** (m. 15 iunie 1984). A absolvit I.A.T.C. în 1956, o dată cu „promoția de aur”. Perioada cea mai fertilă a activității sale regizorale coincide cu eferescenta epocă a reatealizării teatrului. A fost atras de dramaturgia națională, care i-a prilejuit realizarea unor montări de răsunet: *Ultima oră* la Baia-Mare, *Tache, Ianke și Cadâr* și *Ferestre deschise* la Sibiu (ultimul spectacol fiind distins cu 6 premii la Decada dramaturgiei originale – 1961), *Gaițele* la Teatrul Giulești, *Fata Morgana* la Teatrul de Comedie. Din repertoriul universal, montează *Avarul* (Baia-Mare), *Moartea unui comis-voiajor* (Sibiu), *Puterea întunericului* (Teatrul Giulești), *Mașina de scris* (Târgu Mureș). Între 1962–1984, este profesor la I.A.T.C.; vocația sa pedagogică a contribuit la formarea unor regizori ca Aureliu Manea, Andrei Șerban, Ivan Helmer, Tompa Gabor, Victor Ioan Frunză. Urmaș spiritual al lui Victor Ion Popa, Mihai Dimiu s-a implicat cu entuziasm în mișcarea de amatori și a manifestat interes pentru spectacolul folcloric, fiind un autentic animator al vieții teatrale sub toate formele ei.

Daniela GHEORGHE

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu“